Vid vägs ände?

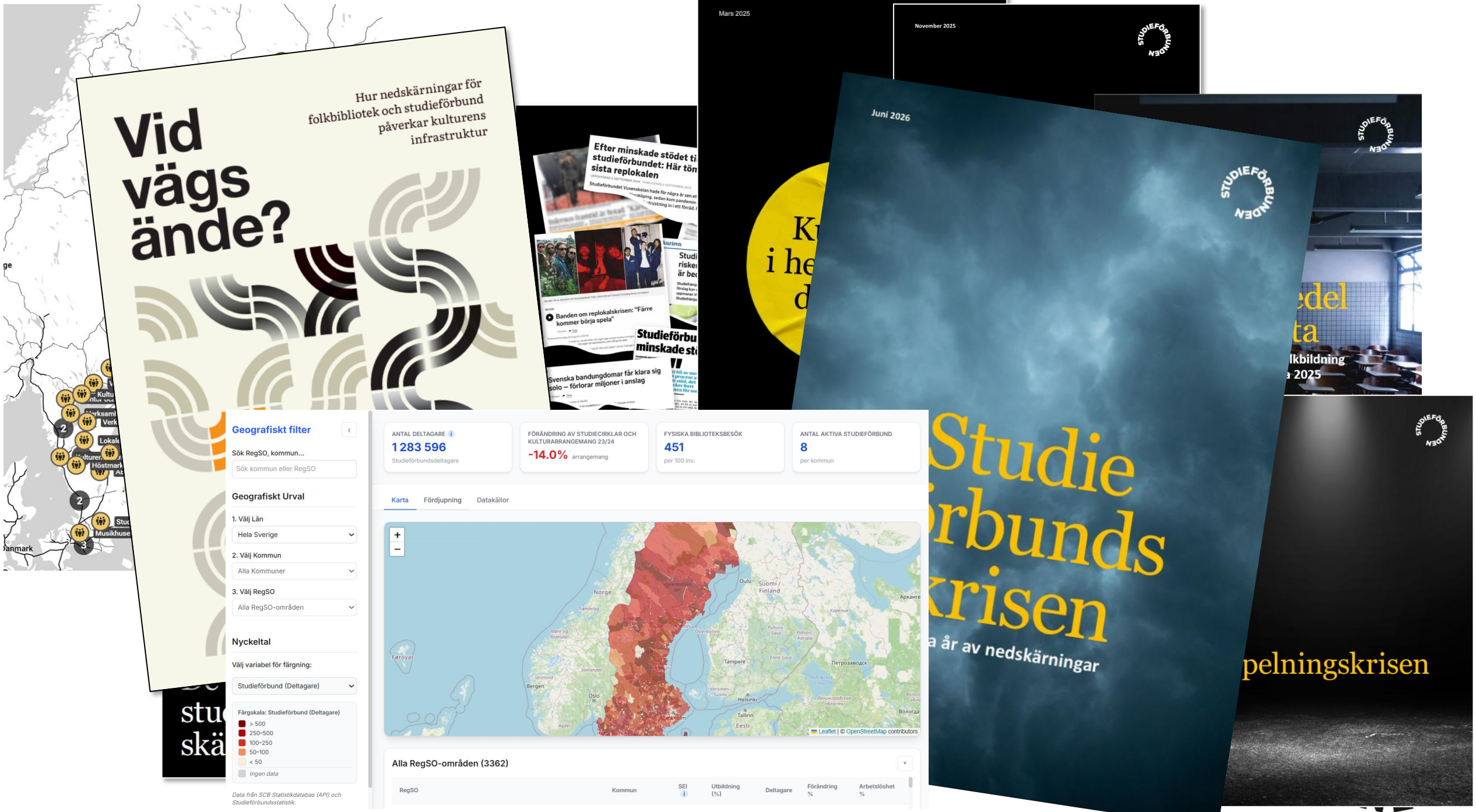
Hur nedskärningar för folkbibliotek och studieförbund påverkar kulturens infrastruktur

Folk–bildnings–rådet

STUDIEFÖRBUNDEN

Svensk biblioteksförening

Vid vägs ände?
Hur nedskärningar för folkbibliotek och studieförbund påverkar kulturens infrastruktur
Mars 2025
November 2025
STUDIEFÖRBUNDEN
Juni 2026
Efter minskade stödet ti studieförbundet: Här tön sista replokalen
Banden om replokalskrisen: "Färre kommer börja spela"
Svenska bandungdomar får klara sig solo – förlorar miljoner i anslag
Geografiskt filter
Sök RegSO, kommun...
Sök kommun eller RegSO
Geografiskt Urval
1. Välj Län
Hela Sverige
2. Välj Kommun
Alla Kommuner
3. Välj RegSO
Alla RegSO-områden
Nyckeltal
Välj variabel för färgning:
Studieförbund (Deltagare)
Färgskala: Studieförbund (Deltagare)
> 500
250–500
100–250
50–100
< 50
Ingen data
Data från SCB Statistikdatabas (API) och Studieförbundsstatistik.
ANTAL DELTAGARE
1 283 596
Studieförbundsdeltagare
FÖRÄNDRING AV STUDIECIRKLAR OCH KULTURARRANGEMANG 23/24
-14.0%
arrangemang
FYSISKA BIBLIOTEKSBESÖK
451
per 100 inv.
ANTAL AKTIVA STUDIEFÖRBUND
8
per kommun
Karta
Fördjupning
Datakällor
Leaflet | © OpenStreetMap contributors
Alla RegSO-områden (3362)
RegSO
Kommun
SEI
Utbildning (%)
Deltagare
Förändring %
Arbetslöshet %
Studie
rbunds
risen
a år av nedskärningar
pelningskrisen

En fördjupning:

- Studieförbundens förändrade ekonomi
- Hur påverkas verksamheten?
- Hur påverkas landsbygd respektive stad?
- Vad har hänt i Jämtland Härjedalen och i Västernorrland?

Statsbidraget sänks med 500 mkr

- 2024 sänktes statsbidraget med 250 miljoner
- 2025 med 100 miljoner
- 2026 med 150 miljoner
- Det motsvarar en tredjedel av statsbidraget.

En infrastruktur för kultur och folkbildning

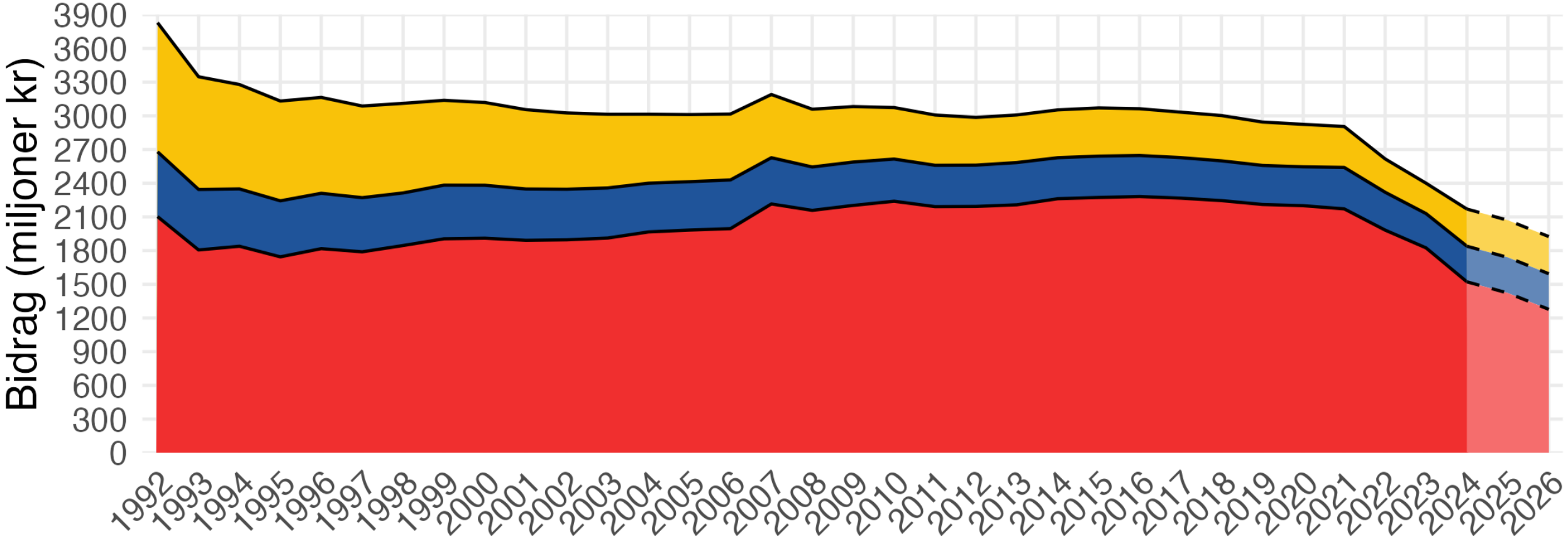
- Folkbiblioteken och studieförbunden är de enda aktörerna för kultur och folkbildning som finns i hela landet.
- Studieförbunden lägger 85 procent av pengarna på personal, lokaler och kontor.
- Vi undersöker *pengar*, *platser* och *personer* och gör fallstudier i några kommuner.

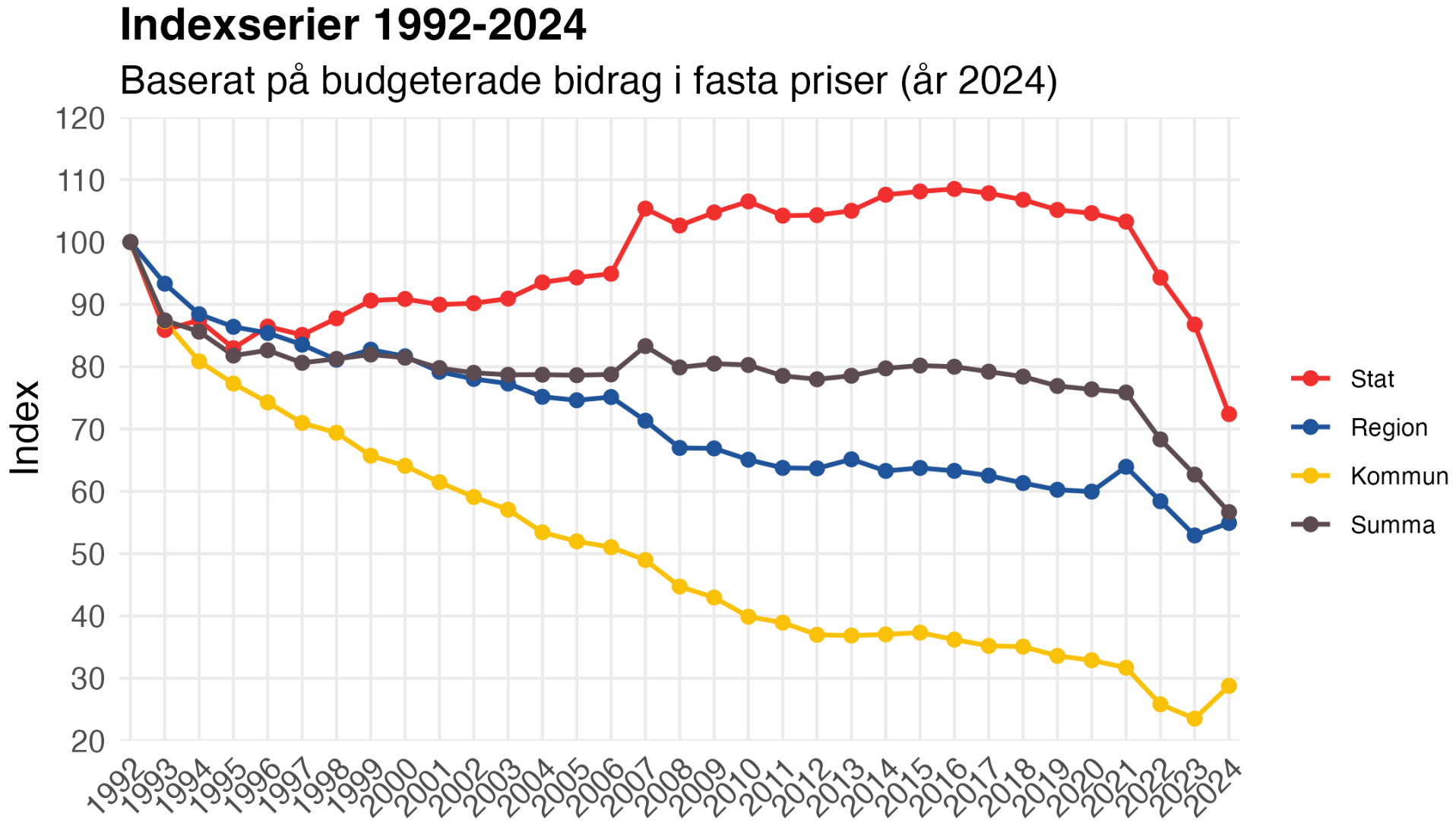

STUDIEFÖRBUNDEN

Totala bidrag från stat, region och kommun

Fasta priser i 2024 års prisnivå

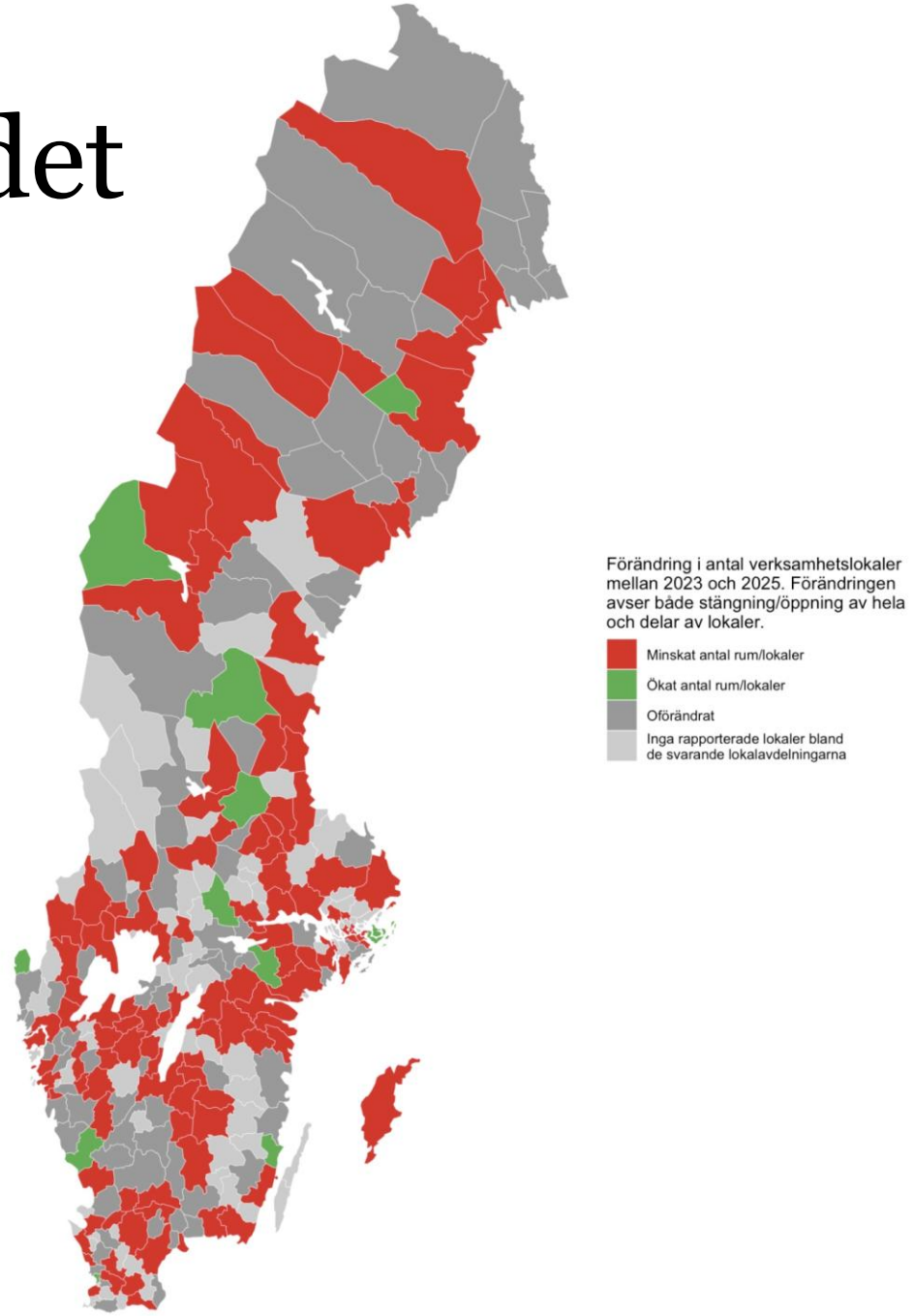

Nedskärning mot studieförbunden

Lokaler stänger i hela landet

- Nästan var tredje (29 %) studieförbundslokal har stängt helt eller delvis sedan 2023
- Det har gjorts nedläggningar i minst fyra av tio kommuner

Färre personer i studieförbund

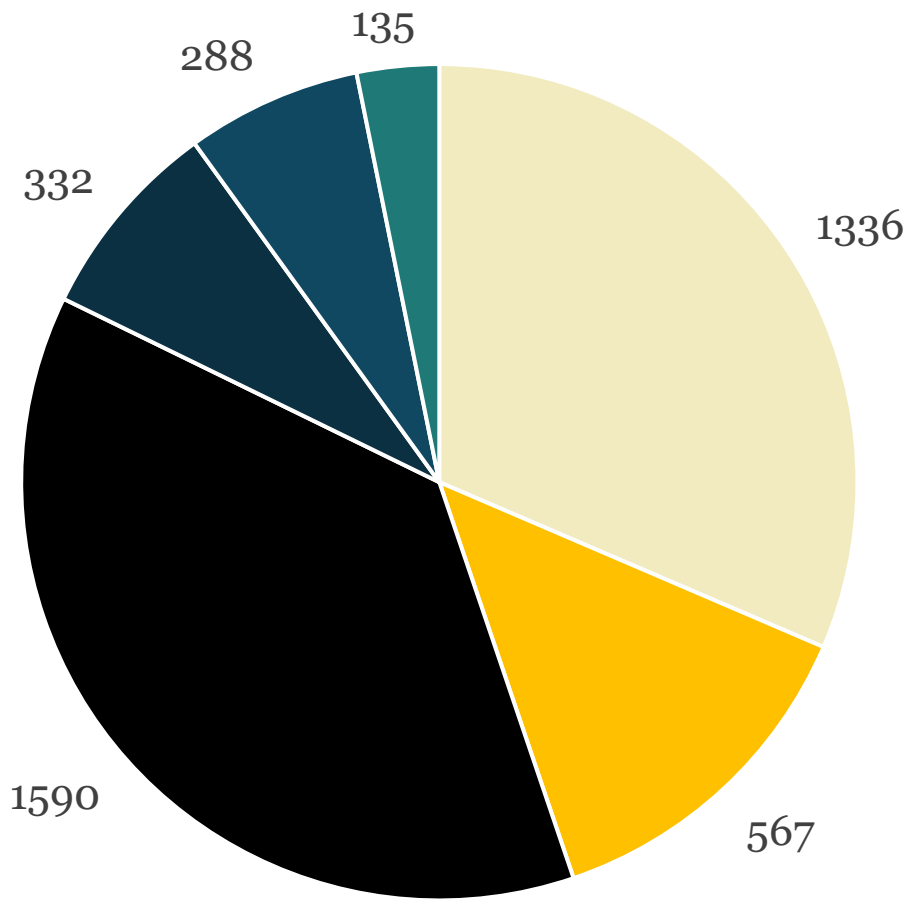
- Studieförbunden har förlorat 1000 årsarbetstider
- …och en miljon timmar ideellt arbete.
- Ideellt arbete värt 390 miljoner kronor har försvunnit när statsbidraget sänkts med 350 miljoner kronor.

Verksamhet försvinner

- 55 000 arrangemang försvunna
- En femtedel är borta (-18 procent)
- Kulturprogrammen minskar mest
- Landsbygd drabbas hårdare än stad
- Musiken drabbas inte mer än andra områden

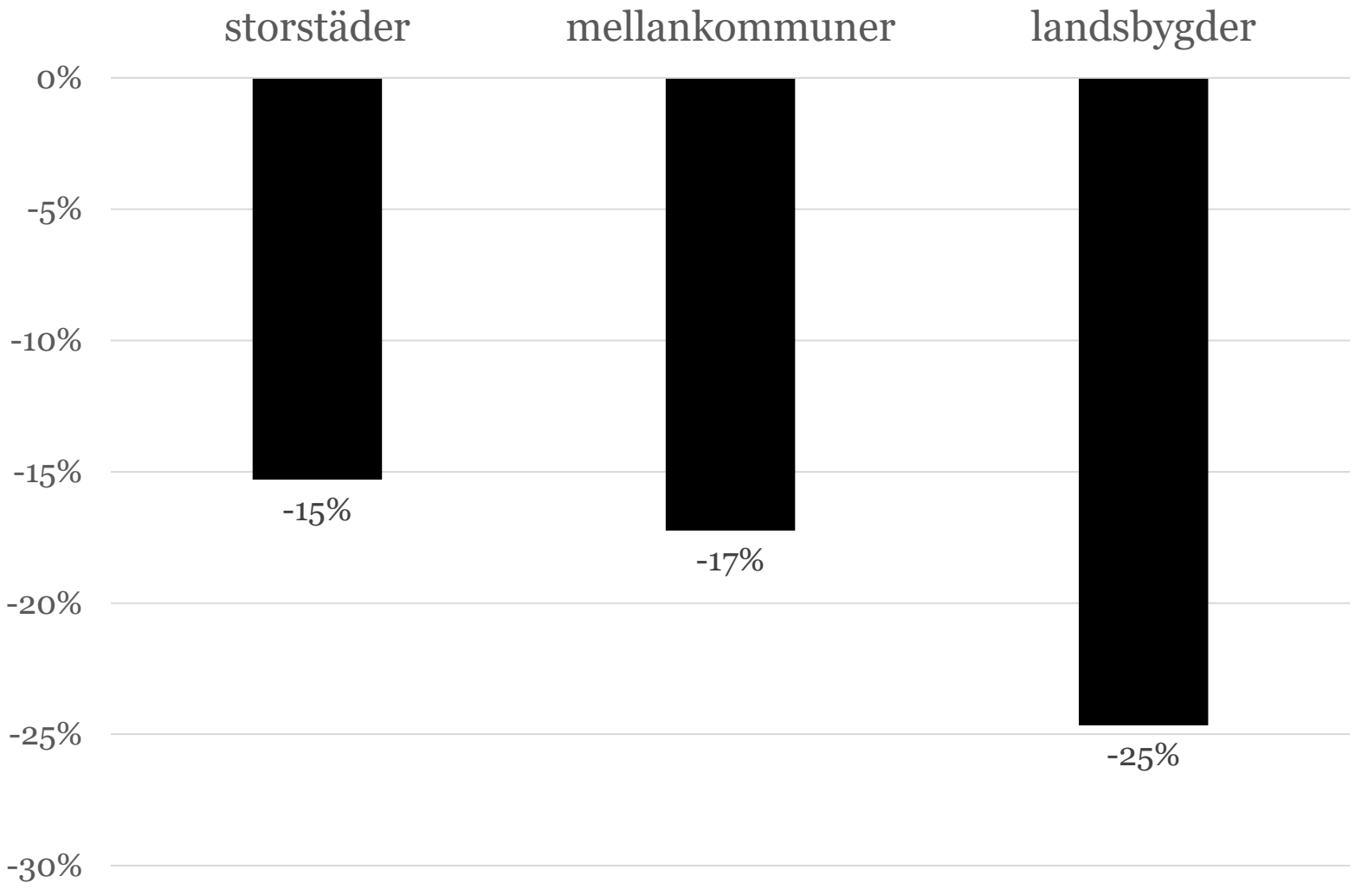
Vem bidrar till studieförbundens folkbildning (2024)?

- ideellt arbete
- deltagar- och försäljningsintäkter
- statsbidrag
- regionbidrag
- kommunbidrag
- övriga bidrag

STUDIEFÖRBUNDEN

Verksamhet försvinner mest på landsbygd

Verksamhet försvinner mest på landsbygd

- Sverige består av 3 300 regionala statistikområden (RegSO)
- Studieförbunden når deltagare i alla
- Men det finns skillnader!

23 januari 2026
Dnr: 4, u2026, 6/yb
Analysen är gjord med hjälp av Folkbildningsrådet

STUDIEFÖRBUNDEN

Studieförbundens folkbildning per RegSO

Den här PM:en är en granskning av hur nedskärningen mot studieförbund påverkat deltagandet i olika delar av landet under 2024 jämfört med 2023. Det är sedan tidigare känt att antalet arrangemang under det första året av statlig nedskärning minskade i 244 kommuner. Genom att analysera hur minskningen fördelades mellan olika regionala statistikområden (RegSO) kan vi se inte bara vilka kommuner som drabbats, utan också hur effekterna av nedskärningen fallit ut i olika delar av kommunerna.

För att göra analysen har vi utgått från Regionala statistikområden (RegSO) som delar in Sverige i drygt 3 300 olika stora områden. Varje RegSO består i sin tur av Demografiska statistikområden (DeSO) som anger om området är huvudsakligen landsbygd, huvudsakligen bebyggelsekoncentration (mindre tätorter) eller huvudsakligen centralort (huvudorten i varje kommun). För den här PM:en har vi överfört dessa kategorier till varje RegSO.

För att kunna analysera studieförbundsdeltagande per RegSO delas statistiken upp efter deltagarnas folkbokföringsadress. Denna analys visar alltså var studieförbundens deltagare i studiecirklar och annan folkbildningsverksamhet bor, inte var verksamheten genomförts. Den visar inte heller kulturprogrammens geografiska fördelning, eftersom dessa deltagare inte uppger några personuppgifter vid deltagande.

Studieförbunden bedriver folkbildningsverksamhet i alla Sveriges kommuner. Analysen utifrån RegSO visar att **studieförbunden också når deltagare boende i samtliga av Sveriges RegSO.**

Nedskärningen slår mot landsbygder

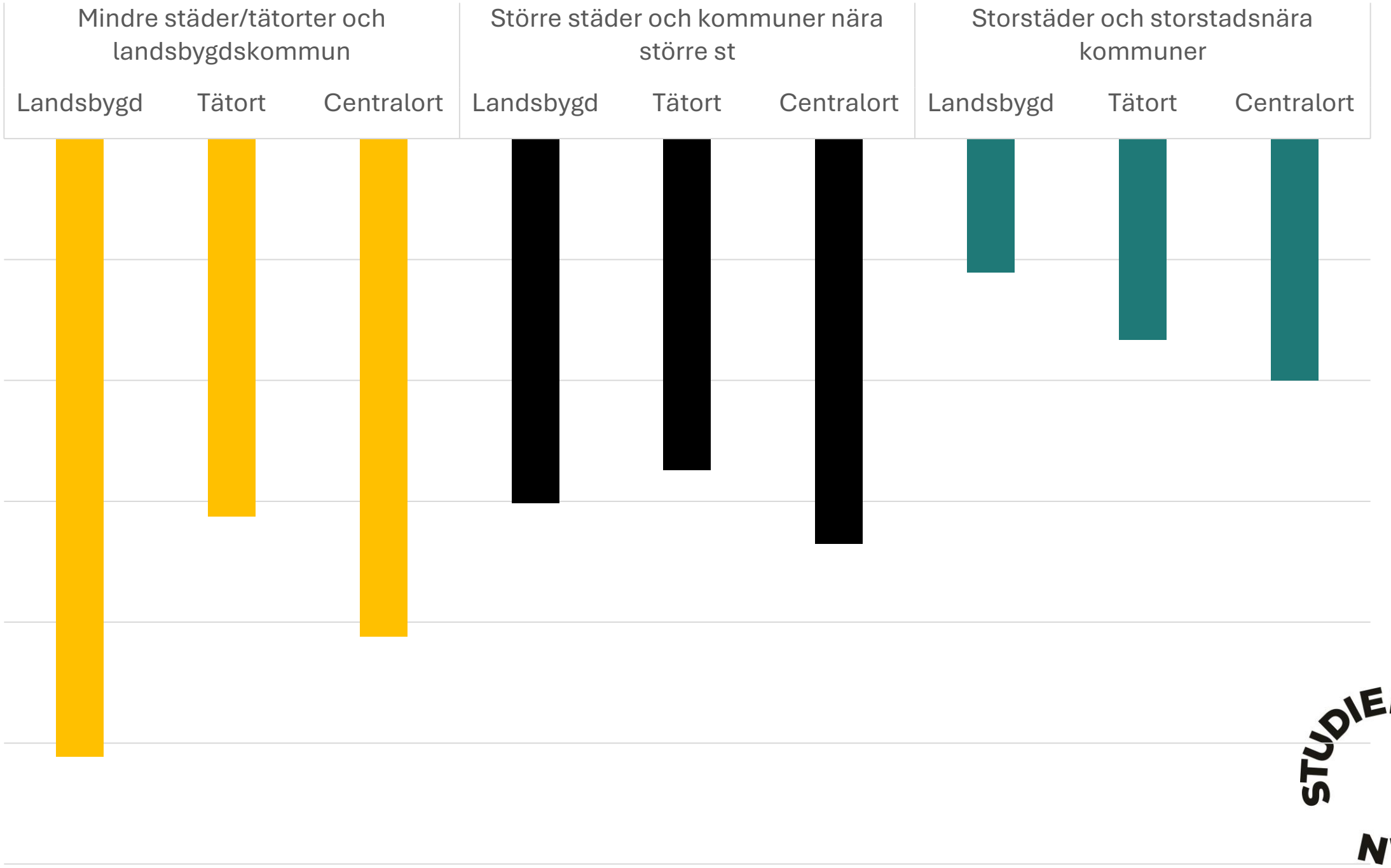
När landets alla RegSO grupperas efter bebyggelsetyp framgår det att minskningen är störst i de RegSO som är landsbygdsdominerade och minst i de som är tätorter utom centralorten. När RegSO kombineras med SKR:s kommuntyper framträder ett mönster där deltagandet minskat allra mest i landsbygdskommunernas landsbygdsdelar. Det finns landsbygdsdelar även i storstadsregionerna, men de drabbas betydligt mindre av nedskärningen:

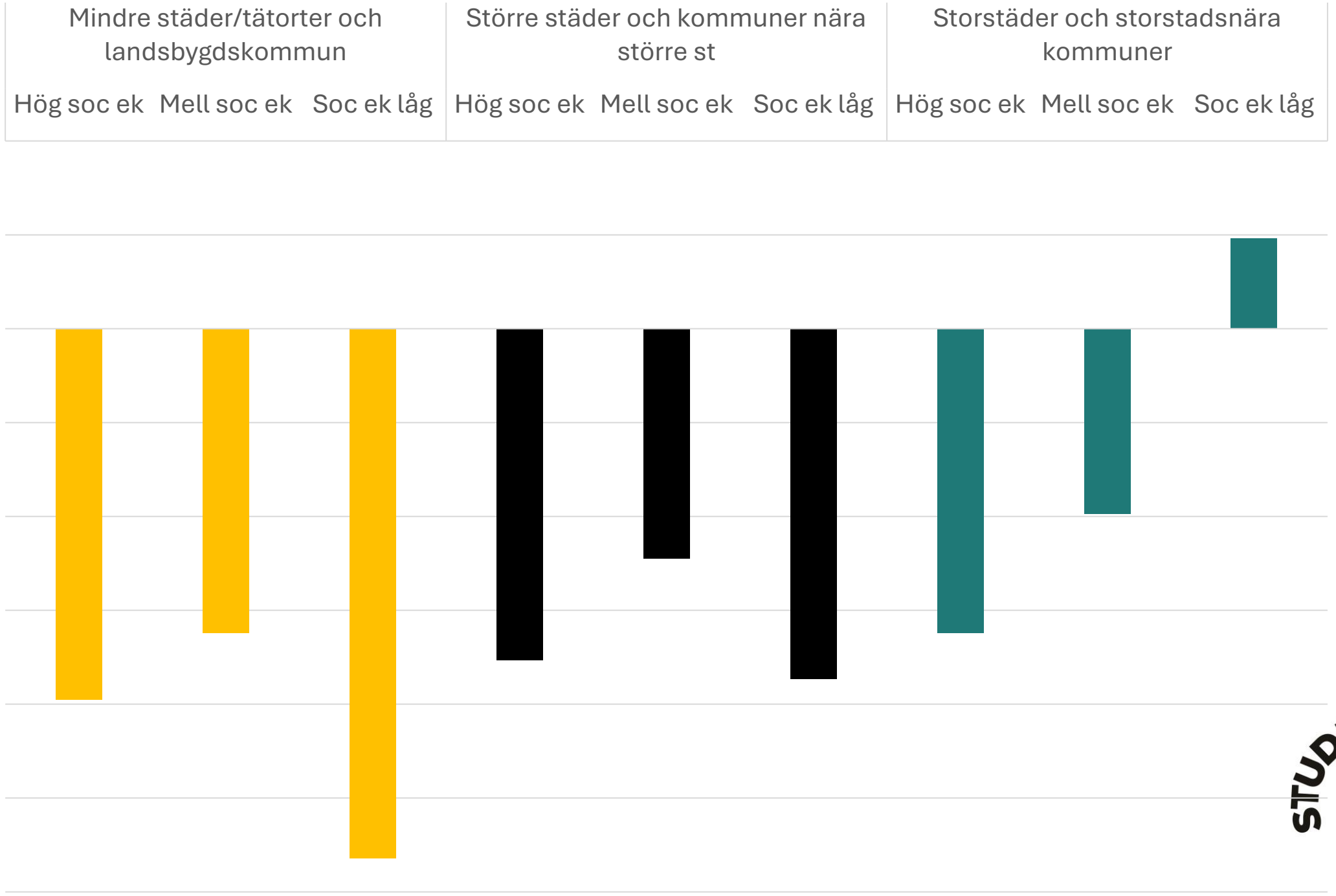
landsbygdskommunernas landsbygdsdelar minskar fyra gånger så mycket som storstadskommunernas landsbygdsdelar.

Analysen visar också att förhållandet mellan landsbygd, tätort och centralort är omvänt i landsbygdskommunerna mot hur det är i storstadsregionerna: I glesa kommuner minskar deltagandet mest i landsbygdsdelarna, och minst i den tätare bebyggelsen. I storstadsregionerna minskar deltagandet istället nästan hälften så mycket i landsbygdsdelarna som i staden.

Studieförbunden | Dalagatan 5, 111 23 Stockholm

STUDIEFÖRBUNDEN

Mindre städer/tätorter och landsbygdskommun
Landsbygd
Tätort
Centralort
Större städer och kommuner nära större st
Landsbygd
Tätort
Centralort
Storstäder och storstadsnära kommuner
Landsbygd
Tätort
Centralort

Mindre städer/tätorter och landsbygdskommun
Hög soc ek
Mell soc ek
Soc ek låg
Större städer och kommuner nära större st
Hög soc ek
Mell soc ek
Soc ek låg
Storstäder och storstadsnära kommuner
Hög soc ek
Mell soc ek
Soc ek låg

Verksamhet försvinner mest på landsbygd

- Minskningen är störst i landsbygdskommunerna
- Folkbildningen blir mindre kompensatorisk i landsbygder
- Det uppsökande arbetet drabbas

”En konsekvens är väl också att när man blir färre medarbetare så blir det svårare att nå ut.”

- Folkbildningen utgör en större del av kulturlivet

"I flera av intervjupersonernas svar påtalas att en lokal infrastruktur för kulturarbetare är viktigare i mindre kommuner och landsbygdskommuner, där det helt enkelt inte finns så många arbetstillfällen för kulturarbetare. När de arbetstillfällen som funnits inom ramen för bibliotekens och studieförbundens verksamhet försvinner så blir det ännu svårare att leva på sitt konstnärskap.”

Län	Förändring arrangemang	Förändring kulturprogram
Värmlands län	-37 %	-48 %
Kronobergs län	-32 %	-48 %
Norrbottens län	-30 %	-40 %
Jämtlands län	-24 %	-35 %
Västra Götalands län	-22 %	-37 %
Jönköpings län	-18 %	-27 %
Dalarnas län	-18 %	-31 %
Västerbottens län	-17 %	-29 %
Stockholms län	-16 %	-30 %
Gotlands län	-16 %	-20 %
Uppsala län	-15 %	-25 %
Västmanlands län	-15 %	-29 %
Skåne län	-14 %	-25 %
Östergötlands län	-13 %	-22 %
Örebro län	-13 %	-21 %
Gävleborgs län	-12 %	-22 %
Västernorrlands län	-12 %	-9 %
Södermanlands län	-11 %	-19 %
Kalmar län	-11 %	-25 %
Hallands län	-6 %	-10 %
Blekinge län	-5 %	-12 %
Summa riket	-18 %	-29 %

STUDIEFÖRBUNDEN

	Arrangemang 23-25
Berg	-40%
Bräcke	-36%
Härjedalen	-14%
Krokom	-13%
Ragunda	18%
Strömsund	-24%
Åre	-33%
Östersund	-25%
JÄMTLANDS LÄN	**-24%**

	Arrangemang 23-25
Härnösand	-4%
Kramfors	-2%
Sollefteå	2%
Sundsvall	-15%
Timrå	-42%
Ånge	-27%
Örnsköldsvik	-9%
VÄSTERNORRLANDS LÄN	**-11%**

studieforbunden.se/dokument
nedskarningskartan.studieforbunden.se
vimasteprata.org/demokratikartan20
ylva@studieforbunden.se